

1 Our Shiur began with the Gemara continuing to elaborate on the Mishnah.

אם יש לו צורת הפתח אף על פי שרחב מעשר אינו צריך למעט -
 Aפתח makes carrying in the מבוי permissible even if the opening is wider than 10 אמות.
 We also learned that if the קורה has אמלתרא - a protrusion that makes the beam over a מבוי more noticeable, it is מתיר the מבוי even when it is higher than 20 אמות.

2 The Gemara asks: איפכא מאי - does a צורת הפתח help a מבוי that is too high and does אמלתרא help a מבוי that is too wide?

We have a ברייתא that explicitly allows a צורת הפתח to help a מבוי that is too high, but we do not have conclusive proof from a ברייתא whether אמלתרא, a structural reminder, helps for a מבוי that is too wide.

3 Now, going back to an opening wider than 10 אמות; According to our version of the Mishnah אפתח permits it.

4 רב had a different version of our משנה which teaches that a צורת הפתח does NOT permit an opening that is wider than ten אמות. אמורא.
 רב deduced that similarly, according to Rav a צורת הפתח would not help in a case of חצר שרובה פתחים וחלונות - a courtyard that mostly consists of windows and doors, to the extent that it is פרוץ מרובה על העומד - The total gaps are more than the total walls.

The גמרא rejects this because an opening of ten אמות in a מבוי is a bigger problem than פרוץ מרובה על העומד in a חצר, as evident from the fact that we permit פרוץ מרובה על העומד by פסי ביראות - the L-shaped partitions we make around a well, but according to רבי מאיר we do not allow an opening of more than ten אמות by פסי ביראות.

Therefore, even though Rav holds that צורת הפתח does not help for an opening wider than ten אמות, he may hold that it does solve the lesser problem of פרוץ מרובה על העומד.

The גמרא cites a ברייתא from which it seems that צורת הפתח does not help when there is פרוץ מרובה על העומד, but רב כהנא explains that this ברייתא was only talking about a defective צורת הפתח, that is either missing a side post or a lintel.

The גמרא suggests that ר' יוחנן must agree with רב that צורת הפתח does not help for an opening wider than ten אמות, based on the following incident.

5 נעץ ארבעה קונדיסין בארבע פינות השדה ומתח זמורה עליהם - Someone stuck 4 poles in the ground at the 4 corners of a field, and pulled a vine across the top, thereby creating four צורות הפתח.
 ובא מעשה לפני חכמים והתירו לו לענין כלאים
 The Chachamim ruled that it is considered an enclosed field regarding כלאים - as if it had a fence - and he may grow vines inside and other species outside.
 ריש לקיש said - כדרך שהתירו לו לענין כלאים כך התירו לו לענין שבת - Just as they serve as walls to separate different produce and avoid the איסור of כלאים, they also serve as walls for שבת.
 However, ר' יוחנן held that they cannot serve as walls for Shabbos, presumably because they were wider than ten אמות.
 The גמרא answers that it's possible that they were actually less than ten אמות wide, and the point of dispute between ר' יוחנן and ריש לקיש is whether a צורת הפתח מן הצד - with the top attached to the sides of the poles instead of resting on top of the poles, is valid regarding Shabbos.

6 ריש לקיש holds it is valid.
 ר' יוחנן holds it is not valid.
 However, we have no indication of ר' יוחנן's opinion about a proper צורת הפתח over an opening wider than 10 אמות.
 Perhaps he disagrees with Rav, and holds that it IS valid.

Now, regarding a צורת הפתח מן הצד the Gemara concludes as follows:

Where it is less than 10 אמות wide - פחות מעשר
 According to ריש לקיש, it is valid both for כלאים AND for שבת.
 According to ר' יוחנן, it IS valid for כלאים but NOT for שבת.
 Where it is more than 10 אמות wide - יותר מעשר
 According to ריש לקיש, it is valid for כלאים but NOT for שבת.
 According to ר' יוחנן, it is NOT valid even for כלאים.

רבי יוחנן cites as support for his opinion an incident where רבי יהושע asked רבי יוחנן בן נורי whether a vine that ran from the side of the poles rather than on top of poles can be used as a partition for כלאים, to permit planting other species on the other side, and רבי יוחנן בן נורי said;
 - בעשר מותר ביותר מעשר אסור
 If it is less than 10 אמות wide it is permitted -
 If it is more than 10 אמות wide it is forbidden.

6

ר' יוחנן		ריש לקיש	
It's not valid		It is valid	
The Gemara concludes as follows:			
יותר מעשר		פחות מעשר	
ר' יוחנן	ריש לקיש	ר' יוחנן	ריש לקיש
✗	✓	✓	✓
כלאים	כלאים	כלאים	כלאים
✗	✗	✗	✓
שבת	שבת	שבת	שבת

asked רבי יהושע רבי יוחנן בן נורי

?

a vine that ran from the side of the poles can be used as a partition for כלאים

רבי יוחנן בן נורי בעשר מותר ביותר מעשר אסור

7 The Gemara lists three הלכות of צורת הפתח regarding שבת:

1- אמר רב חסדא צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום - A צורת הפתח where the cross beam is attached to the sides of the posts is totally invalid.
 ואמר רב חסדא צורת הפתח שאמרו צריכה שתהא בריאה כדי להעמיד -2- בה דלת ואפילו דלת של קשין
 The side posts of the צורת הפתח must be strong enough to support at least a door of straw.
 -3- Similarly, רבי ינאי says, we do not need the actual door, but צורת הפתח צריכה היכר ציר - it requires a pivot hole.
 As Rashi explains;
 - חזיא לדלת בעינן
 It must be fit to potentially have a door.

7

צורת הפתח

3	2	1
צורת הפתח צריכה היכר ציר רש"י חזיא לדלת בעינן	צורת הפתח שאמרו צריכה שתהא בריאה כדי להעמיד בה דלת ואפילו דלת של קשין	צורת הפתח שעשאה מן הצד לא עשה ולא כלום

8 The Gemara cites a Braisa;
 - תנא צורת הפתח שאמרו קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן
 A צורת הפתח consists of two side posts and a cross beam that runs across the top of them.

The Gemara quotes a מחלוקת אמוראים whether the top beam actually has to touch the side posts.
 - רב נחמן אמר אין צריכין ליגע - They do NOT need to touch.
 - רב ששת אמר צריכין ליגע - They DO need to touch.

The Gemara cites a Braisa with regard to מזוזה which supports Rav Nachman's opinion.

- כיפה רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין
 R' Meir requires a מזוזה on an arched doorway, and the חכמים do not require it.
 - ושון שאם יש ברגליה עשרה שהיא חייבת
 They agree when the sides reach 10 טפחים in height before they begin to curve, and narrow to less than four טפחים it is considered a צורת הפתח and requires a מזוזה, apparently supporting רב נחמן, since the side posts don't reach the stones above the arch that serve as the lintel.

8 תנא צורת הפתח שאמרו

קנה מכאן
 וקנה מכאן
 וקנה על גביהן

מחלוקת אמוראים
 Whether the top beam has to touch the side posts

רב ששת אמר צריכין ליגע
 רב נחמן אמר אין צריכין ליגע

כיפה רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרין
 ושון שאם יש ברגליה עשרה שהיא חייבת במזוזה

9 ר' אבי clarifies the Machlokes as follows:
 ר' מאיר and the חכמים argue in a case where the archway is four טפחים wide at least up to the height of three טפחים from the floor, but is not four טפחים wide when it reaches the height of ten טפחים. ר' מאיר holds חוקקין להשלים - we view the arch as if it was carved out to the proper dimensions of ten טפחים high and four טפחים wide, while the חכמים hold אין חוקקין להשלים - we do not view the archway as if it is carved out.

9 ר' אבי

רבי מאיר חוקקין להשלים
 וחכמים אין חוקקין להשלים

10

משנה the זאגט:

מבוי סתום - הכשר מבוי - in order to permit carrying in a סתום - that is surrounded by walls on three sides - there are three opinions about what must be done at the opening:

בית שמאי אומרים לחי וקורה -

Beis Shamai hold it requires a side pole AND a cross beam.

This does not necessarily mean that בית שמאי hold that on a level four מחיצות דאורייתא are required, just that מדרבנן we require four מחיצות to carry in a מבוי, and בית שמאי requires both a לחי and a קורה to satisfy this איסור דרבנן.

בית הלל אומרים או לחי או קורה -

Beis Hillel require only, either a לחי or a קורה, but not both.

רבי אליעזר אומר לחיין -

R' Eliezer requires two לחי's on the fourth side of the מבוי.

10

